

Mechelen proeft van de Brede School

INGE VAN DE WALLE SPRAK MET ANNELIEN VAN DAMME EN BRIEN COPPENS OVER SKOEL SKILLZ

Hoe geef je in een stad als Mechelen handen en voeten maar ook een eigen smoel aan een concept als de Brede School? Het driejarige proefproject rond Brede School werd in Mechelen 'Skoel Skillz' gedoopt, op initiatief van de stad, met ondersteuning van de Vlaamse Overheid. Met het project Skoel Skillz wil Mechelen maximale ontwikkelingskansen creëren voor alle jongeren uit het secundair onderwijs, door hen toe te leiden naar het aanbod rond cultuur, jeugdwerk en sport dat er in Mechelen voorhanden is. Skoel Skillz wil aan scholen en vrijetijdsorganisaties de kans geven om samen projecten uit te werken die vertrekken van de specifieke werking en de interesses en behoeften van jongeren. Hiervoor worden zij inhoudelijk en financieel ondersteund door een coördinerend Skoel Skillz-team, ondergebracht bij de dienst gemeenschapsvorming van de stad, binnen de jongerenwerking H30.

Annelien Van Damme vertelt over de zoektocht in de samenwerking, het vallen en opstaan, de do's-and-don'ts, én de toekomstperspectieven van hun project. **Brien Coppens**, coördinator van de artistieke werkplek H30 (zie verder in Momenten) vult aan vanuit haar ervaring en samenwerking met Skoel Skillz.

Annelien Van Damme: Het project Skoel Skillz is van bij het begin gesubsidieerd door de Vlaamse overheid als 'proeftuin Brede School'. De cultuurbeleidcoördinator van de stad Mechelen vond dat de stad mee moest intekenen op de nieuwe subsidielijijn rond

Brede School. Skoel Skillz werd in eerste instantie ontwikkeld om jongeren toe te leiden naar organisaties binnen jeugd, cultuur en sport. Tijdens het eerste jaar was het project vooral gericht op het samenbrengen van verschillende actoren uit onderwijs en vrijetijdsdiensten. We organiseerden workshops voor jongeren uit het deeltijds beroepsonderwijs, een kwetsbare doelgroep wanneer het gaat over vrijetijdsparticipatie. We vertrokken in eerste instantie vanuit de 'urban culture', om een gemakkelijke aansluiting te hebben bij hun leefwereld. De leerlingen maakten kennis met 'urban culture' aan de hand van workshops rond onder andere breakdance,

graffiti, rap en pannavoetbal. In het schooljaar 2008-2009 werd dit opengetrokken naar de onderwijsvormen ASO, BSO en TSO en kregen leerlingen van de tweede graad secundair onderwijs een onderdompeling in een breed vrijetijdsaanbod dat er in de Mechelse context voorhanden is.

Brien Coppens: Het eerste jaar hebben we intensiever gewerkt met het deeltijds onderwijs om de jongeren op die manier een voorsprong te geven. Als er dan een aantal jongeren doorstromen en meewerken aan workshops van onze artistieke werkplek H30, hebben ze ten aanzien van ASO-studenten, die sowieso gemakkelijker instromen, een voorsprong omdat ze hun territorium al voor een stuk hebben kunnen innemen. Het gaat om het creëren van een veiligheidsgevoel en extra ondersteuning. Dan kennen ze de plek al, ze kennen de begeleiders, wat mag en niet mag, wat we hier doen. Als er dan een gewoon middenklassepubliek bijkomt, is dat vaak minder problematisch dan wanneer je een groep uit het deeltijds onderwijs laat instromen in een groep die al gevormd is uit middenklassejongeren.

Annelien: We zijn vertrokken vanuit het concept van workshops tijdens de schooluren, om de jongeren vervolgens mee te trekken in buitenschoolse activiteiten, vanuit hun eigen interesse. Maar we merkten wel meteen dat het niet zo simpel is om ze zomaar in hun vrije tijd naar H30 te krijgen. Er komt veel meer maatwerk bij kijken: je moet echt inzetten op intensere projecten om kwetsbare kinderen en jongeren mee te krijgen. Op zich was dat eerste jaar een zinvolle proefperiode om in te zien wat werkt en niet werkt. De jongeren zelf vinden de workshops fantastisch,

de leerkrachten en scholen ook, want het is een gemakkelijke invulling van een programma dat ze sowieso moeten organiseren.

Brien: Maar we zagen de meerwaarde niet in van zomaar workshops aan te bieden. We wilden echt wel komen tot partners die jongeren ontvangen en inzetten op het traject erna. Niet alle partners hadden een aanbod op dat vlak. We merkten tijdens het tweede jaar ook op dat er veel vragen kwamen van individuele leerkrachten die op hun honger bleven zitten, en niet wisten hoe ze een project konden starten met verschillende partners.

Annelien: Gelukkig hebben we van bij het begin kunnen rekenen op een projectcoördinator die de partners samenbrengt, maar ook samen met de scholen en partners op zoek gaat naar de noden en interesses van de jongeren. Het voordeel is dat we in de voorbije jaren een heel netwerk hebben opgebouwd binnen de stad. Vanaf dit jaar werken we met een voltijdse projectcoördinator en zijn we gestart met het ondersteunen van projecten tussen school en vrijetijdspartners.

Brien: Een belangrijk aandachtspunt in de netwerkvorming rond Brede School is dat het niet evident is om partners mee te krijgen in zo'n verhaal. Het knelpunt is dat je start met een extra programma. Dat is in het begin zeker geen prioriteit of keuze voor partners, zeker niet om te gaan werken met en voor maatschappelijke kwetsbare kinderen en jongeren. Er gaat nogal wat tijd over voor je toch een aantal partners hebt die zich er echt achter willen zetten.

Annelien: Er is ook echt nood aan één-op-één begeleiding tussen leerkrachten (scho-

len) en organisaties en samen bekijken wat hun gezamenlijk traject kan zijn. Hetzelfde geldt ook voor veel vrijetijdsorganisaties. In sommige van die projecten hebben we of de school, of de vrijetijdsorganisatie nog niet mee in onze richting. Door de begeleiding kunnen we ze sturen in een richting die meer oplevert dan wat ze zelf zouden ontwikkelen of bedenken. We willen in het derde jaar starten met partners die echt iets willen bereiken op dat vlak, die met meer engagement zoeken waarnaar die trajecten voor jongeren en de betrokken partners kunnen leiden.

Momenten: *De coördinatie van de Brede School zou ook vanuit de scholen zelf kunnen verlopen, maar jullie trekken hier vanuit een stadsdienst – en meer specifiek een jeugdwerking zoals H30 – zelf aan de kar?*

Annelien: Dat is inderdaad een moeilijke positie. Voor ons is het belangrijk dat de jongeren waarmee we willen werken genoeg kansen krijgen. We hebben de school als partner nodig om hen die kansen te geven. Maar als je vanuit de instelling, de school, vertrekt om een Brede School te maken, dan wordt er soms vergeten dat het gaat om kansen bieden aan jongeren en kom je al snel op discussies over tot waar je rol moet gaan als school, ook wat het financiële plaatje betreft.

Brien: We vonden het logischer dat de dienst Onderwijs van de stad dit traject zou trekken, wij zijn eigenlijk eerder partner. Maar zij zijn zo gefocust op het onderwijs, terwijl wij willen dat jongeren zoveel mogelijk ontwikkelingskansen hebben, binnen en buiten de school. Onze boodschap is: bekijk die kansen nu eens meer maatschappelijk, in plaats

van binnen het gekende vakje. Toch is de rol van school en begeleiders essentieel in de projecten die worden opgezet. In een aantal projecten hebben we die rol moeten afdwingen. In een bepaalde school hebben we duidelijk gemaakt: kijk, je zal toch meer moeten meegaan met jongeren buiten de school, het werkt niet als we hier gewoon even een workshop geven en dan weer vertrekken. Dat project werkt nu goed met een goede artistieke begeleider, maar het vraagt van hieruit veel energie om ook de rol van de school duidelijk te maken.

Annelien: Wij zien Skoel Skillz als één aspect van wat een Brede School kan zijn, waarbij we een netwerk creëren tussen scholen en organisaties waarbinnen projecten van start gaan die jongeren kansen geven en proberen toe te leiden naar die organisaties. De Brede School gaat over meer dan toeleiding, maar wij bakenen ons project nu wel hier af. Basisdoel is jongeren naar vrijetijdsorganisaties trekken, omdat ze de weg zelf niet vinden.

Momenten: *Wat zijn de effecten naar de jongeren op het vlak van doorstroming? Hoe verloopt de wisselwerking met de artistieke werkplek van H30?*

Annelien: Dat hangt af van project tot project. Hoe intensiever en dieper de begeleiding, hoe meer je jongeren het gevoel geeft dat ze thuishoren in de groep van het project en H30. Bijvoorbeeld bij het intensief theaterproject dat we met het Mechels KTA hebben opgezet, is er elke keer minstens één begeleider van H30 om de groep als groep te begeleiden en één artistiek begeleider vanuit Villa Basta. Het is logisch dat je zo een band opbouwt met de jongeren en dat ze sneller

de stap zetten naar H30. Door je project op een bepaalde manier vorm te geven, stap voor stap, intens en langdurig, bouw je die band met de jongeren op.

Momenten: Met welke vrijetijdspartners werkt Skoel Skillz samen?

Annellen: Vooral gemeentelijke partners zoals de sportdienst, de jeugddienst, het deeltijds kunstonderwijs, H30 zelf, vzw Edukrea (hiphop), en de stedelijke musea. Maar er is nog een weg te gaan om de diensten echt mee te krijgen in dit verhaal, en dat geldt ook voor de verenigingen. We kunnen vanuit H30 moeilijk alle soorten verenigingen bereiken: we hebben nu eenmaal meer voeling met cultuur. H30 heeft een gemeenschapsvormende functie binnen cultuur, we werken vanuit bepaalde waarden en hebben een bepaalde manier

van aanpakken. Als de coördinator van Skoel Skillz naar partners uit het jeugdwerk of sport stapt, dan bestaat het gevaar dat je die partners stuurt in een richting die voor hen niet werkt. We hebben ook geëngageerde figuren in andere diensten nodig, die zelf aangeven wat voor hen werkt of niet werkt. Je hebt dus meer tussenpersonen nodig dan een overkoepelende projectcoördinator. Ideaal zou zijn dat de jeugddienst daar wel zicht op heeft en kan aangeven hoe jeugdverenigingen eventueel kunnen meewerken binnen Skoel Skillz. We gaan nu een nieuw project indienen voor Brede School, voor de volgende drie jaar, maar daarin willen we

ook graag de engagementen vanuit sport en jeugd opnemen. We willen werken aan concrete doelstellingen en prioritaire actielijnen vanuit elke sector. Als we het niet op die manier doen, zullen wij moeten blijven trekken en blijven veel kansen onbenut, bijvoorbeeld samenwerking met de jeugthuizen of sportclubs.

Brien: Er wordt veel te weinig samen nagedacht. Er worden wel allerlei concrete acties opgezet, maar er wordt niet nagedacht over

de betekenis ervan voor de jongeren. Soms is het wel beter om te starten met iets concreets, ook al is dat oppervlakkig, voordat je op een abstracter niveau over visie kan gaan praten. Maar we kunnen niet in iedere wijk die basis gaan opbouwen om dan tot een fundamentele discussie te komen en om dan daarna acties in

de diepte op te zetten. Er worden soms ook tegenstrijdige acties opgezet, bijvoorbeeld op het vlak van preventie, acties die tegen elkaar tegenspreken, die haaks staan op wat wij doen met H30. Stedelijke diensten zouden zelf de reflex moeten hebben tot bredere samenwerking en vertaling naar hun achterban, hun verenigingen.

Daar heb je dus trekkers uit andere sectoren voor nodig. Het heeft geen zin om alles in hokjes te duwen. We moeten samen nadenken over wat we maatschappelijk gezien willen bereiken met die jongeren in een lokale gemeenschap als Mechelen.

Bekijk die kansen nu eens meer maatschappelijk, in plaats van binnen het gekende vakje.

